

діяльності банків на макро-, мезо- і мікро- рівнях; в процесі оцінки ризиків враховувати не лише їхній ступінь, а й рівень ефективності заходів управління ними; розробляти у банках власну систему оцінювання ризиків ВК/ФТРЗ.

Оскільки проведена оцінка ефективності систем протидії фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення за Рекомендацією 7 та Безпосереднім результатом 11 підтвердила наявність значних загроз (45,2 % оцінених країн мають низький рівень ефективності), подальші дослідження можуть бути пов'язані з розвитком підходів до ідентифікації таких загроз і розробленням заходів щодо їх попередження та нейтралізації.

1.5. Узагальнення рекомендацій розроблення концепції формування ризик-орієнтованої системи протидії ВК/ФТРЗ

Запровадження відповідно до законодавства України [303] ризик-орієнтованого підходу до суб'єктів первинного фінансового моніторингу (СПФМ) та формування ризик-орієнтованої системи протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення є необхідною вимогою міжнародних стандартів FATF [233].

За міжнародними стандартами FATF з боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення (2012) [331] політика та координація в сфері протидії «відмиванню» коштів та фінансуванню тероризму у першій рекомендації (стандарту) стосується оцінки ризиків та застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Необхідно оцінити наскільки країна усвідомлює свої ризики «відмивання» коштів, а надалі формує національну політику та заходи з протидії цим діям.

Відмивання коштів (ВК), фінансування тероризму (ФТ) та фінансування розповсюдження зброї масового знищення (РЗ) є значними загрозами глобальній безпеці та цілісності фінансової системи, на

захист від яких спрямовані міжнародні стандарти FATF (Рекомендації FATF) [233].

Один з головних акцентів нового звіту, оприлюдненого 30 січня 2018 року експертами MONEYVAL [245], є те, що Україна має проблеми зі збиранням інформації про фінансові шахрайства та злочини, які не використовуються як основа для кримінальних проваджень, тому створення основ концепції формування ризик-орієнтованої системи протидії ВК/ФТРЗ є актуальним завданням із адаптації міжнародних стандартів FATF до їх запровадження в Україні.

Актуальними напрямками сучасних досліджень українських учених є встановлення відповідності національного законодавства у сфері ПВД/ФТ міжнародним стандартам (Н. М. Внукова, О. М. Колодізєв, І. М. Чмутова, [119]), оцінювання й управління ризиками відмивання коштів, фінансування тероризму та запровадження РОП (О. О. Глущенко, І. Б. Семененко [128]), визначення напрямів інституційних змін для забезпечення функціонування ризик-орієнтованого підходу (Ж. О. Андрійченко [69]) також простежується посилені увага до теоретичного обґрунтування (Н. М. Внукова [61; 108], С. Б. Єгоричева [154]) та практичного запровадження (І. М. Чмутова, Є. О. Ткачова [372]; А. Г. Чубенко [373]) ризик-орієнтованого підходу у сферу фінансового моніторингу.

Разом із наявністю значної кількості наукових робіт з проблематики запровадження РОП у сфері фінансового моніторингу, слід звернути увагу на відсутність цілісного концептуального підходу до запровадження **ризик-орієнтованої системи** протидії ВК/ФТРЗ .

Метою підроздаду є розробка теоретичних положень щодо формування концептуальних засад із запровадження ризик-орієнтованої системи протидії ВК/ФТРЗ.

Держфінмоніторингом досягнуто певних результатів протягом останнього часу у боротьбі з легалізацією брудних коштів і фінансуванням тероризму [130]. Передусім це пов'язано з проведенням першої Національної оцінки ризиків [167], блокуванням підозрілих фінансових операцій на суму понад 1,5 млрд дол. США, які конфісковано в бюджет України, та ін.

Нааявність різних підходів та методик оцінки й управління ризиками в системі фінансового моніторингу, актуалізація питання застосування РОП для протидії фінансуванню тероризму та розповсюдження зброї масового знищення, проведені оцінювання ризиків фінансового моніторингу є недостатніми з точки зору визначення ефективності РОП та запровадження його положень у вітчизняну практику, для чого необхідна розробка концептуальних засад процесу формування ризик-орієнтованої системи протидії ВК/ФТРЗ.

Ще 2005 року Кабінетом Міністрів України (КМУ) прийнято Розпорядження № 315 «Про схвалення Концепції розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму на 2005–2010 рр.» [323]. Цим нормативним актом передбачалося, що розвиток системи запобігання та протидії легалізації незаконних доходів і фінансуванню тероризму повинен здійснюватися за такими напрямками: запобігання виникненню передумов для легалізації незаконних доходів і фінансування тероризму; запобігання використанню слабких сторін фінансової системи з метою легалізації незаконних доходів і фінансування тероризму; удосконалення механізму регулювання та нагляду за суб'єктами первинного фінансового моніторингу; підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів; створення ефективної системи взаємодії між зацікавленими органами виконавчої влади; підвищення кваліфікаційного рівня спеціалістів і рівня їх технічного забезпечення; участь у міжнародному співробітництві; формування у населення усвідомлення необхідності запобігання та протидії легалізації незаконних доходів і фінансуванню тероризму.

Нормативно-правове забезпечення державних механізмів детінізації доходів фізичних осіб полягало в основному в прийнятті Держфінмоніторингом підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на сприяння виконанню приписів законів і правових актів вищих органів державної влади, та укладанні меморандумів і договорів про співпрацю з іншими державами.

Ризик-орієнтовані заходи з'явилися у нормативних документах вже 2015 року, коли прийнято КМУ «Стратегію розвитку системи

запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року» (далі Стратегія) [324], спрямовану на адаптацію міжнародних стандартів FATF, у якій йдеться про передбачені заходи, направлені на запобігання виникненню умов для ВК/ФТРЗ, мінімізацію ризиків використання фінансової системи з метою ВК/ФТРЗ, підвищення ефективності діяльності правоохоронних та інших уповноважених органів державної влади і розвиток міжнародного співробітництва. Для реалізації положень цієї Стратегії авторами розроблено Концептуальні засади формування ризик-орієнтованої системи (далі Концепція) забезпечення протидії ВК/ФТРЗ.

За результатами першої Національної оцінки ризиків у сфері протидії ВК/ФТРЗ [168] виділено широкий **перелік ризиків**, пов'язаних з недосконалістю системи державного та первинного фінансового моніторингу, серед яких: недосконалість системи первинного виявлення підозрілих фінансових операцій; неосучаснена (неефективна) система аналізу інформації про підозрілі фінансові операції; неефективна система розслідування матеріалів фінансових злочинів; неефективні санкції за порушення вимог законодавства у сфері протидії ВК/ФТРЗ; недостатність кадрів та ресурсів для ефективного здійснення нагляду у сфері протидії ВК/ФТРЗ; відсутність секторальної оцінки ризиків у сфері протидії ВК/ФТРЗ; недостатня взаємодія правоохоронних органів; неефективне розслідувань злочинів ВК; неефективне розслідування податкових злочинів; неефективне розслідування терористичних злочинів; неефективне розслідування предикатних до ВК злочинів; невідповідність міри покарання тяжкості злочинів ВК/ФТРЗ.

Всі ці недоліки свідчили про необхідність формування системного підходу до запровадження РОП до протидії ВК/ФТРЗ.

Розробка та впровадження **Концепції** посилили б дії у сфері протидії ВК/ФТРЗ, а також прискорили подальшу інтеграцію у світовий безпековий простір. За таких обставин надзвичайно важливим є розробка базових основ цієї Концепції, які б визначили складові поняття та проблеми і окреслили основні напрями їх вирішення.

РОП націлений на досягнення балансу щодо посилення вимог до джерел підвищеного ризику та зменшення витрат на контроль за суб'єктами з низьким ризиком, а також поліпшення практичної реалізації міжнародних стандартів, які розширені з урахуванням нових загроз, таких як фінансування зброї масового знищення, і уточнені відносно прозорості й жорсткості заходів протидії корупції.

Стратегія запровадження РОП у систему протидії ВК/ФТРЗ в Україні спрямована на розроблення теоретико-методичного і практичного інструментарію імплементації міжнародних стандартів FATF у сфері фінансового моніторингу.

Досліджуючи перелік нормативних документів, що мають стратегічний характер для функціонування системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ в Україні, виокремлено три їх види: концепцію, стратегію, програму. Незважаючи на те, що документи стратегічного характеру різняться між собою змістовим наповненням та метою створення, в Україні і стратегії, і програми розвитку містять елементи, притаманні концепціям, особливо це стосується закладених у цих документах принципах [230].

Під концепцією (від лат. *conceptio* – розуміння, система) розуміють систему поглядів, систему опису певного предмета або явища щодо його побудови, функціонування, що сприяє його розумінню, тлумаченню, вивченню головних ідей [134].

Стратегія (від лат. *strategia* – веди військо) є узагальненням послідовних аналітичних заходів, концепцій, методик, аргументів та дій, що покликані знайти таке рішення проблеми, яке дозволить суттєво вплинути на ситуацію та виправити її [339].

На думку К. Стрельникова, стратегія як програмний документ повинна включати задум, вказувати на кінцеву мету, способи та засоби їх досягнення, засоби та ресурси, що можуть бути витрачені на її реалізацію [352]. Відмінність стратегії від концепції полягає в тому, що поряд з «теорією» розвитку в ній відображаються основні засоби і методи досягнення цілей розвитку. Під концепцією у даному дослідженні розуміється система поглядів на обрану проблему, яка складається з кількох взаємопов'язаних гіпотез та положень, що їх розкривають.

Для розробки концепції формування ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ визначено комплекс гіпотез; означено принципи, які стануть основою її побудови; опрацьовано низку концептуальних положень розвитку цієї системи, для чого використано алгоритм, запропонований К. А. Стрижиченком [353].

На рис. 1.3 подано запропоновану послідовність розробки **Концепції** формування ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ.

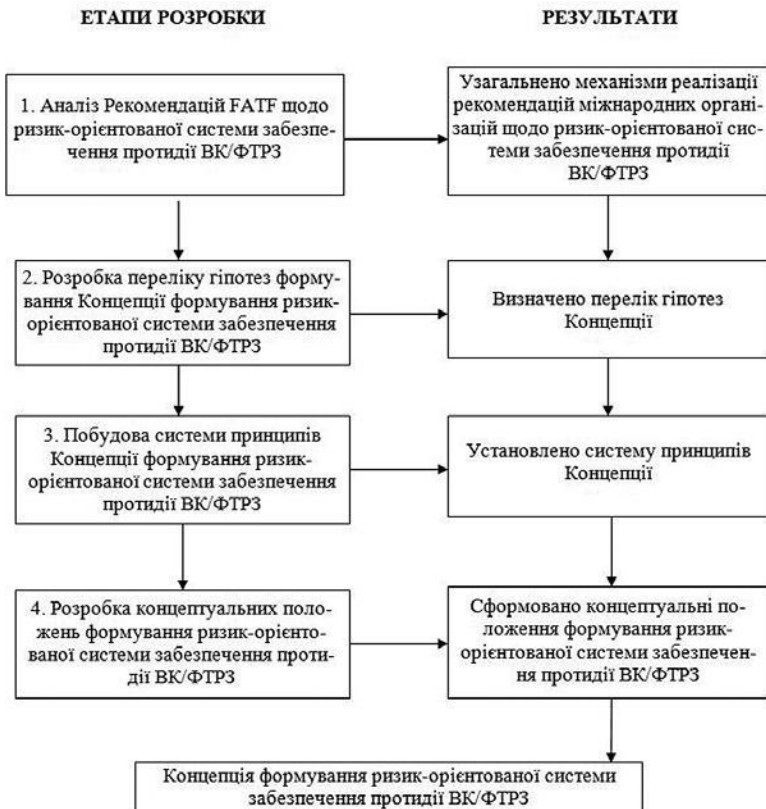

Рис. 1.3. Послідовність розробки Концепції формування ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ

З рис. 1.3 видно, що розробка Концепції проходить у чотири етапи, які послідовно розкривають процес її створення.

Для адаптації міжнародних стандартів FATF з метою реалізації підходів держави щодо системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ проаналізовано існуючі Рекомендації міжнародних організацій щодо ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ [164; 180; 181; 182; 275; 276; 277; 278; 279] (табл. 1.3).

Таблиця 1.3. Узагальнення рекомендацій міжнародних організацій щодо ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ

Джерело (документ)	Мета	Пріоритетні принципи	Механізми реалізації
1	2	3	4
Керівництво FATF щодо застосування ризик-орієнтованого підходу до передплачених карток, мобільних платежів і послуг онлайн-платежів [181]	Стимулювання дискусії про реалізацію ризик-орієнтованого підходу до передплачених карток, мобільних платежів, послуг онлайн-платежів та ін.	Виведення поза досяжністю правоохоронних та інших компетентних органів операцій з віртуальними валютами, які стають потужним інструментом для переміщення та зберігання грошових коштів та використовуються для фінансування тероризму	Пропонується концептуальна основа для розуміння і зниження ризиків у сфері протидії ВК / ФТ, пов'язаних з одним звидів систем онлайн-платежів, зокрема, віртуальними активами.
Керівництво із застосування ризик-орієнтованого підходу "Віртуальні валюти" [180; 236]	Роз'яснення щодо застосування ризик-орієнтованого підходу у межах заходів ПВК/ ФТ, що реалізуються відносно віртуальних валют	Основна увага приділена центрам, в яких перебувають різні види діяльності і забезпечується можливість доступу до регульованої державою фінансової системи, зокрема, провайдером послуг з обміну конвертаційних віртуальних активів	Застосування ризик-орієнтованого підходу до ризиків ВК / ФТ, що пов'язані з платіжними продуктами і послугами на основі віртуальних активів, а не іншими видами фінансових послуг, заснованих на них, таких як цінні папери і ф'ючерси у віртуальній валюті

1	2	3	4
Керівництво FATF щодо використання ризик-орієнтованого підходу для банківського сектора [181]	Сприяння країнам, компетентним органам і банкам у виробленні та впровадженні ризик-орієнтованого підходу у сфері ПВК / ФТ через надання загальних керівних вказівок і прикладів із сучасної практики	При наявності підвищених ризиків ВК / ФТ банку будь-якому випадку повинні вживати посилені заходи належної перевірки, хоча в національному законодавстві або нормативних актах може не завжди бути вказівка на те, яким чином знижувати такі підвищені ризики (наприклад, шляхом підвищення ступеня постійного посиленого фін. моніторингу)	Оцінка ризиків повинна забезпечити розуміння банком того, яким чином і якою мірою він вразливий з точки зору ВК/ФТ. Розробка класифікації ризиків для визначення обсягу ресурсів у сфері ПВК / ФТ, необхідних для зниження ризиків
Звіт FATF "Ризики фінансування тероризму" [164]	Надання сприяння юрисдикціям і представникам приватного сектора у створенні надійних систем протидії ФТ, що враховують ризики, які змінюються, тенденції та способи ФТ	Розглянуто і проаналізовано деякі нові ризики, виявлені членами глобальної мережі FATF	Визначення механізму дії різних типів терористичних організацій, які отримують, використовують і управляють коштами, для виявлення, припинення і покарання за терористичну діяльність і за ФТ
Посібник щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму в сфері надання грошових послуг [277]	Підтримка створення єдиного поняття того, що передбачає підхід, що ґрунтується на оцінці ризику	Ухвалення підходу, заснованого на оцінці ризику передбачає ухвалення процесу управління ризиком для протидії ВК/ФТ, який охоплює визнання існування ризику(ів), здійснення оцінки ризику(ів) та розробки стратегій для управління та пом'якшення ідентифікованих ризиків	Аналіз ризиків та їх оновлення для визначення місць, в яких ризики ВК/ФТ є найбільшими, ідентифікація основних слабких місць. Надавачам грошових послуг необхідно ідентифікувати клієнтів, продукти та послуги із найвищим рівнем ризику, включаючи канали доставки та географічне положення.

1	2	3	4
Посібник щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму у сфері надання грошових послуг [277]	Підтримка створення єдиного поняття того, що передбачає підхід, що ґрунтується на оцінці ризику. Розробка ефективних принципів, які використовуються при застосуванні підходу, що ґрунтується на оцінці ризику. Визначення кращої практики щодо розробки	Ухвалення підходу, заснованого на оцінці ризику передбачає ухвалення процесу управління ризиком для протидії ВК/ФТ, який охоплює визнання існування ризику(ів), здійснення оцінки ризику(ів) та розробки стратегій для управління та пом'якшення ідентифікованих ризиків	Аналіз ризиків та їх оновлення для визначення місць, в яких ризики ВК/ФТ є найбільшими, ідентифікація основних слабких місць. Надавачам грошових послуг необхідно ідентифікувати клієнтів, продукти та послуги із найвищим рівнем ризику, включаючи канали доставки та географічне положення
Посібник щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму	та запровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику	Розуміння та реагування на загрози і недоліки: національна оцінка ризику; законодавча/регуляторна система, яка підтримує застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику; розробка системи моніторингу з метою підтримки застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику; визначення головних учасників та забезпечення дотримання міжнародних стандартів; обмін інформацією між державним та приватним сектором	Чітке розуміння брокерами ризиків та їх здатності проводити об'єктивну оцінку. Постійне збагачення досвіду, наприклад, через навчання, запрошення експертів з надання професійних порад та навчання діям на практиці
«Принципи та процедури для брокерів по операціям з нерухомістю» [278]			Корисним є обмін інформацією між відповідними органами та саморегулювальними організаціями
Посібник щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму [279]			Ідентифікація та перевірка клієнтів/контрагентів перед встановленням ділових відносин, наприклад, перед прийняттям контрактних зобов'язань.

1	2	3	4
			<p>Ідентифікація бенефіціарів та вжиття необхідних заходів з перевірки їх особи для визначення торговцем справжню особу бенефіціара</p> <p>Одержання інформації щодо сфери діяльності клієнта/ контрагента, включаючи очікуваний тип та рівень запропонованих операцій</p>
<p>Посібник FATF "Стратегії оцінки ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму" [276]</p>	<p>Забезпечення інформацією щодо розробки національної системи оцінки ризиків ВК/ ФТ</p>	<p>Корисність запровадження оцінки ризиків для розробників політики при визначенні пріоритетів протидії ВК/ФТ. Оцінка має бути пов'язаною зі стратегічним плануванням та спеціальними діями</p>	<p>Визначення високоризикованих клієнтів та високо-ризикованих операцій.</p> <p>Координація національної стратегії протидії ВК/ФТ</p>
<p>Посібник FATF "Ризики відмивання коштів та фінансування через комерційні веб-сайти та платіжні системи Інтернету" [275]</p>	<p>Підвищення проінформованості учасників приватного і державного секторів щодо ризиків ВК/ ФТ, пов'язаними із комерційними веб-сайтами та платіжними системами Інтернету, та ознайомлення світової спільноти з методами ВК/ФТ при використанні цих каналів</p>	<p>Висвітлено різноманітні недоліки комерційних веб-сайтів та платіжних систем: опосередкована реєстрація, що може призвести до ідентифікаційних проблем; швидкість здійснення операції; обмежене втручання особи та велика кількість операцій, через що можуть виникнути проблеми з проведенням аудиту, здійсненням моніторингу та виявленням підозрілих операцій та ін.</p>	<p>Створення спеціальних команд безпеки, які будуть обстежувати сайти для виявлення випадків шахрайства та зловживань.</p> <p>Застосування заходів належної перевірки (спрощені або посилені).</p> <p>Визначення ризику, який становить клієнт, при відкритті рахунку.</p> <p>Перевірка інформації, яку надають клієнти. Автоматичні дзвінки, вибіркові інспекції для перевірки особи клієнтів</p>

Як видно з табл. 1.3, міжнародні організації, зокрема, FATF, узгальнили та розробили рекомендації щодо запровадження ризик-орієнтованого підходу при застосовуванні платіжних карток, мобільних платежів і послуг онлайн-платежів, зокрема, через комерційні веб-сайти та платіжні системи Інтернету, використанні віртуальних активів, у роботі банків, протидії фінансуванню тероризму, наданні грошових послуг, операціях з нерухомістю та ін.

Процедури щодо протидії ВК/ФТРЗ, які застосовуються у приватному секторі та компетентними органами, можуть надати відповідну інформацію та інструкції, на яких ґрунтуватиметься Національна оцінка ризиків відмивання коштів та/або фінансування тероризму. Звіт щодо фінансування тероризму звертає увагу на те, що під час розробки міжнародних стандартів протидії ВК/ФТ фінансові установи та інші визначені нефінансові установи робили кроки для вивчення своїх клієнтів та ведення обліку [108], значення фінансової інформації у розслідуваннях по боротьбі з тероризмом значно зростає за останні роки [279].

При запровадженні механізмів реалізації пропонується створити концептуальну основу для протидії ВК/ФТ з координацією затвердженої національної стратегії через визначення можливих положень досягнення запланованих результатів.

Результат 1. Встановлено у процесі дослідження існуючих нормативних документів, що мають стратегічний характер для функціонування системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ в Україні, що в Україні не було розроблено концепції, яка б сприяла всебічному вирішенню проблеми створення ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ.

З даних табл. 1.3 зроблено висновок про те, що існує значна кількість цільових індикаторів і цілей документів стратегічного характеру, з чого витікає ряд проблем.

По-перше, неможливість формулювання точних цільових індикаторів, що одночасно відповідають вимогам найбільш важливих стратегічних цілей і набувають конкретної форми прояву (можуть бути виміряні), що дозволяє об'єктивно оцінити досягнення певного цільового індикатора.

По-друге, виникає невідповідність між цілями й завданнями розвитку, з одного боку, і шляхами їх реалізації – з іншого. Подальша некоректна оцінка рівня виконання стратегій підсилює невірні сигнали й лише віддаляє досягнення поставлених цілей, тобто знижує ймовірність досягнення цілей і цільових індикаторів.

По-третє, виникає абстрактність (неконкретність) цілей і завдань (постановка постійних загальних завдань, що не мають прямої причетності до поточних конкретних проблемних ситуацій) [134].

Крім виявлених проблем визначено найпоширеніші недоліки стратегічних документів, наведених у табл. 1.3, що можуть гальмувати створення концепції формування ризик-орієнтованої системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ: відсутність взаємозв'язку між різними стратегіями розвитку відповідних складових системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ України; недостатнє врахування існуючого світового досвіду, відсутність активних дій щодо взяття зобов'язань з його впровадження у систему фінансового моніторингу. Невідповідність цілей і завдань вітчизняних стратегічних документів, присвячених системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ, теоретично обґрунтованим і рекомендованим міжнародними організаціями цілям і завданням регулювання; постійне превалювання тактичних цілей на противагу заходам, спрямованим на вирішення стратегічних завдань і проблем системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ. У переважній більшості такий пріоритет надається виконанню певних цільових завдань. Конкретні заходи, спрямовані на забезпечення розвитку системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ, є результатом необхідності оперативного вирішення нових проблем; формулювання цілей, що можуть бути досягнутими, але на практиці не сприятимуть розвитку системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ.

Питання комплексного розвитку системи забезпечення протидії ВК/ФТРЗ не є пріоритетним. Ні органами державної влади, ні об'єднаннями професійних учасників ринків фінансових послуг, які є суб'єктами первинного фінансового моніторингу не запропоновано до обговорення стратегічно важливого документа, який би акцентував

увагу на цьому. Між тим, КМУ прийнято Розпорядження № 601-р від 30 серпня 2017 р. «Про реалізацію Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 року» [322], у якому передбачено заходи, спрямовані на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків ризиків системи запобігання та протидії ВК/ФТ. Серед них виділено заходи, спрямовані на подолання таких ризиків: непрозоре фінансування політичних партій; неналежне виявлення та санкціонування підозрілих фінансових операцій національних публічних діячів; неефективні заходи із встановлення кінцевих бенефіціарних власників (контролерів) і контролю над ними; неналежне виявлення та неналежне нівелювання чинників тінізації та офшоризації фінансової системи; низький рівень довіри до фінансової системи; високий обіг готівки; вплив фінансового капіталу з країни та ін.

Всі виділені ризики мають макроекономічний характер, отже, потребують формування концептуальних засад розробки системи протидії ВК/ФТРЗ.

1.6. Ризик-орієнтований підхід і використання типологій у системі фінансового моніторингу

Зміни у законодавстві [302] щодо реформування системи фінансового моніторингу пов'язані з загальним процесом підвищення рівня небезпеки у світі та відповідно до Рекомендацій FATF зобов'язанням із застосуванням РОП [56]. Проникнення (легалізація) в національну економіку «відмитих» доходів, зокрема, в умовах глобалізації призводить до ризиків у функціонуванні як правової, так і фінансово-економічної системи будь-якої держави.

Метою є розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій з ефективного застосування РОП і типологій у системі фінансового моніторингу фінансових установ.